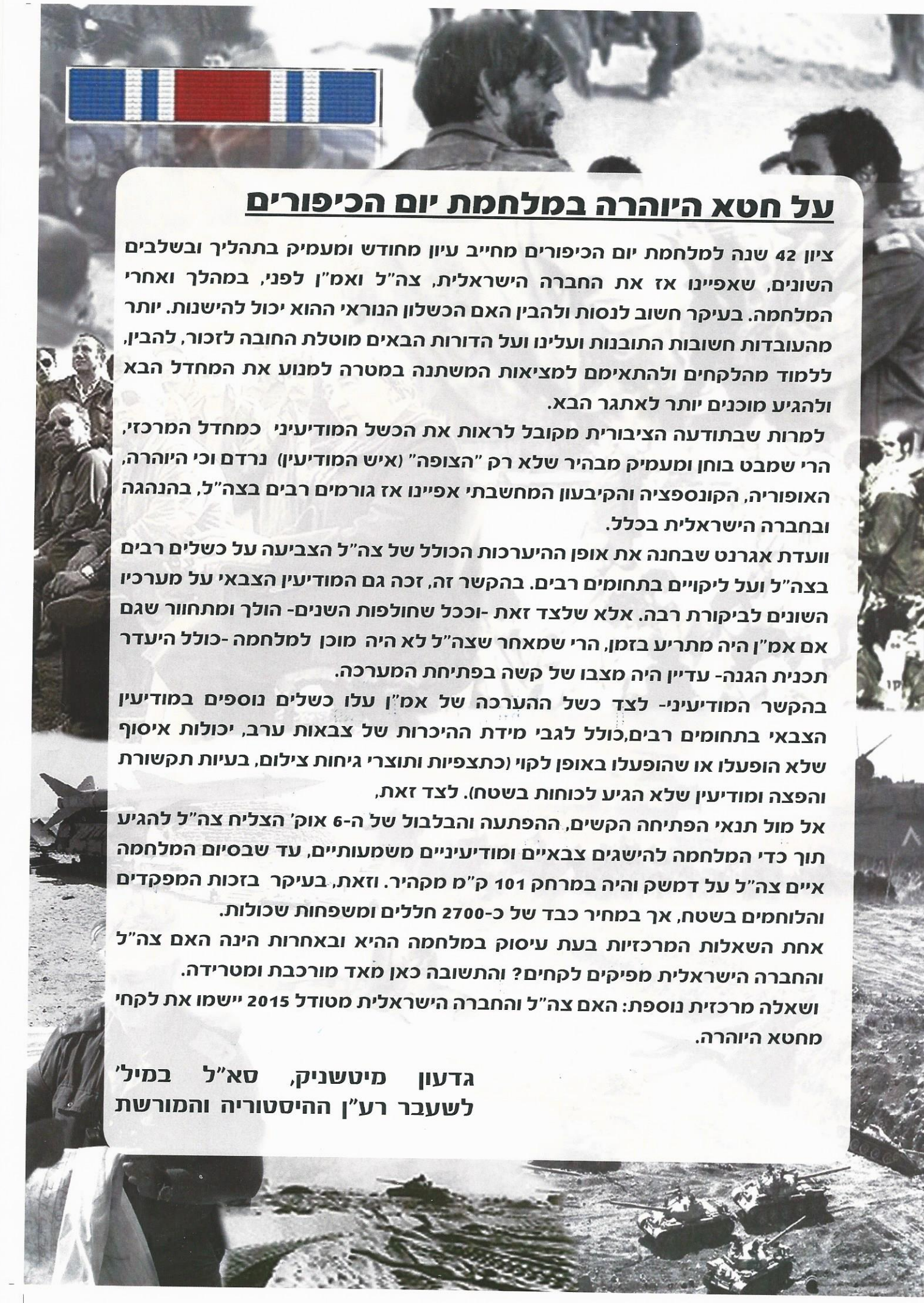

על חטא היוהרה במלחמת יום הכיפורים

ציון 42 שנה למלחמת יום הכיפורים מחייב עיון מחודש ומעמיק בתהליך ובשלבים השונים, שאפיינו אז את החברה הישראלית, צה"ל ואמ"ן לפני, במהלך ואחרי המלחמה. בעיקר חשוב לנסות ולהבין האם הכשלון הנוראי ההוא יכול להישנות. יותר מהעובדות חשובות התובנות ועלינו ועל הדורות הבאים מוטלת החובה לזכור, להבין, ללמוד מהלקחים ולהתאימם למציאות המשתנה במטרה למנוע את המחדל הבא ולהגיע מוכנים יותר לאתגר הבא.

למרות שבתודעה הציבורית מקובל לראות את הכשל המודיעיני כמחדל המרכזי, הרי שמבט בוחן ומעמיק מבהיר שלא רק "הצופה" (איש המודיעין) נרדם וכי היוהרה, האופוריה, הקונספציה והקיבעון המחשבתי אפיינו אז גורמים רבים בצה"ל, בהנהגה ובחברה הישראלית בכלל.

וועדת אגרנט שבחנה את אופן ההיערכות הכולל של צה"ל הצביעה על כשלים רבים בצה"ל ועל ליקויים בתחומים רבים. בהקשר זה, זכה גם המודיעין הצבאי על מערכיו השונים לביקורת רבה. אלא שלצד זאת - וככל שחולפות השנים - הולך ומתחוויר שגם אם אמ"ן היה מתריע בזמן, הרי שמאחר שצה"ל לא היה מוכן למלחמה - כולל היעדר תכנית הגנה - עדיין היה מצבו של קשה בפתיחת המערכה.

בהקשר המודיעיני - לצד כשל ההערכה של אמ"ן עלו כשלים נוספים במודיעין הצבאי בתחומים רבים, כולל לגבי מידת ההיכרות של צבאות ערב, יכולות איסוף שלא הופעלו או שהופעלו באופן לקוי (כתצפיות ותוצרי גיחות צילום, בעיות תקשורת והפצה ומודיעין שלא הגיע לכוחות בשטח). לצד זאת,

אל מול תנאי הפתיחה הקשים, ההפתעה והבלבול של ה-6 אוק' הצליח צה"ל להגיע תוך כדי המלחמה להישגים צבאיים ומודיעיניים משמעותיים, עד שבסיום המלחמה איים צה"ל על דמשק והיה במרחק 101 ק"מ מקהיר. וזאת, בעיקר בזכות המפקדים והלוחמים בשטח, אך במחיר כבד של כ-2700 חללים ומשפחות שכולות.

אחת השאלות המרכזיות בעת עיסוק במלחמה ההיא ובאחרות הינה האם צה"ל והחברה הישראלית מפיקים לקחים? והתשובה כאן מאד מורכבת ומטרידה. ושאלה מרכזית נוספת: האם צה"ל והחברה הישראלית מטודל 2015 יישמו את לקחי מחטא היוהרה.

גדעון מיטשניק, סא"ל במיל'
לשעבר רע"ן ההיסטוריה והמורשת